

**Силабус
освітнього компоненту ОК 11**

Макро- та мікроекономіка

Назва дисципліни:	Макро- та мікроекономіка
Рівень вищої освіти:	початковий (короткий цикл)
Галузь знань:	07 Управління та адміністрування
Спеціальність:	071 Облік і оподаткування
Освітньо-професійна (Освітньо-наукова) програма:	Облік і оподаткування
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=2686
Рік навчання:	1
Семестр:	2 (весняний)
Обсяг освітнього компоненту	5 кредитів (150 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік
Консультації:	за графіком
Назва кафедри:	Економіки і підприємництва
Мова викладання:	українська
Керівник курсу:	Прокопенко Микола Вікторович, старший викладач
Контактний телефон:	+380506337628
E-mail:	<i>nvprokopenko@gmail.com</i>

Короткий зміст освітнього компоненту:

Метою є формування у майбутніх фахівців знань, умінь та практичних навичок спрямованих на засвоєння загальних принципів та аспектів системи знань про макро- та мікроекономічні процеси як взагалі, так і у системі національної економіки з урахуванням теорії та практики функціонування внутрішнього та зовнішнього ринку.

Предмет: система понять про принципи і методи категоріального апарату макро- та мікроекономіки та забезпечення базової фундаментальної теоретичної підготовки, необхідної для подальшого вивчення циклу економічних дисциплін.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- надати знання про базові положення сучасної макроекономічної теорії;
- навчити студентів володінню інструментарієм макроекономічного аналізу;
- розкрити механізм досягнення макроекономічної рівноваги;
- надати знання про базові положення мікроекономічної теорії;
- навчити студентів володінню інструментарієм мікроекономічного аналізу;
- розкрити механізм функціонування ринку та сутність важливіших мікроекономічних категорій.

Передумови для вивчення освітнього компоненту:

ОК 1 Економічна теорія; ОК 6 Історія економіки та економічної думки.

Компетентності, яких набуває здобувач:

Спеціальні (фахові) компетентності:

ФК02. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці.

Результати навчання відповідно до освітньої програми:

ПР1. Демонструвати базові знання економічних категорій і законів для розуміння причинно-наслідкових та функціональних зв'язків, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР5. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.

Тематичний план

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин (очна форма)
1	ЛК. Предмет і метод макро- та мікроекономіки як науки	2
	ПЗ. Об'єкт, суб'єкт та аналіз макро- та мікроекономіки.	2
	СР. Вивчення матеріалу теми 1. Методологія та сутність дисципліни макро- та мікроекономіка.	4
2	ЛК. Основи суспільного виробництва як запорука функціонування економічних систем.	2
	ПЗ. Теорія споживацького вибору. Корисність економічного блага.	2
	СР. Вивчення матеріалу теми 2. Економічний вибір. Аналіз поведінки споживача.	4
3	ЛК. Мікроекономіка як складова економічної науки.	2
	ПЗ. Сутність економічних потреб та інтересів, економічних благ та їх класифікація. Розрахунок альтернативної вартості.	2
	СР. Вивчення матеріалу теми 3. Межа виробничих можливостей підприємства.	4
4	ЛК. Ринковий попит та його еластичність. Ринкова система та ринковий механізм.	2
	ПЗ. Попит та пропозиція, ринкова рівновага, аналіз цінових та нецінових факторів, що на них впливають.	2
	СР. Вивчення матеріалу теми 4. Принцип «цінового механізму», моделі досягнення ринкової рівноваги. Використання цінової еластичності попиту та пропозиції.	4
5	ЛК. Теорія виробництва як складова сучасної економічної системи.	2
	ПЗ. Підприємство з точки зору суб'єкта ринкових відносин, мотивація діяльності підприємства.	2
	СР. Вивчення матеріалу теми 5. Розрахунок загальної, середньої та граничної продуктивності ресурсу.	4
6	ЛК. Планування витрат та господарських процесів на підприємстві.	2
	ПЗ. Бухгалтерські та економічні витрати, граничні витрати. Виручка. Суть прибутку, види прибутку підприємства.	2
	СР. Вивчення матеріалу теми 6. Суть витрат виробництва, економічний та бухгалтерський підходи до їх визначення, а також особливості формування витрат у довгостроковому та короткостроковому періодах.	6
7	ЛК. Ринок досконалої конкуренції. Поняття конкурентної фірми та конкурентної галузі.	2
	ПЗ. Розрахунок загальної, середньої та граничної виручки підприємства; визначення оптимального обсягу випуску продукції підприємства з використанням правила максимізації прибутку.	2

	СР. Вивчення матеріалу теми 7. Аналіз умов виходу підприємства з галузі в короткостроковому і довгостроковому періодах та механізм формування індивідуальної і ринкової пропозиції.	6
8	ЛК. Монопольний ринок як економічне явище.	2
	ПЗ. Задача максимізації прибутку для монополіста в коротко- та довгостроковому періодах та розрахунок ціни продукції з використанням правила монополістичного ціноутворення.	2
	СР. Вивчення матеріалу теми 8. Стратегія вибору монополістом цін та обсягу виробництва, зв'язок між еластичністю попиту на продукцію підприємства монополіста та загальною і граничною виручкою.	6
9	ЛК. Макроекономіка як складова економічної науки	2
	ПЗ. Місце макроекономіки у системі економічних наук. Макроекономічне моделювання та моделі кругових потоків ресурсів, продукту, витрат і доходів.	2
	СР. Вивчення матеріалу теми 9. Теоретичні основи, суть та історія розвитку макроекономіки; етапи формування макроекономічної теорії. Аналіз рівнів макроекономіки.	6
10	ЛК. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.	2
	ПЗ. Методологію та методика обчислення макроекономічних показників, економічних індексів.	2
	СР. Вивчення матеріалу теми 10. Принципи побудови системи національних рахунків.	6
11	ЛК. Ринок праці як соціально - економічне явище.	2
	ПЗ. Показники рівня використання робочої сили. Види безробіття й зайнятості, механізм ринку праці.	2
	СР. Вивчення матеріалу теми 11. Аналіз зайнятості і безробіття. Визначення основних напрямів регулювання рівня безробіття.	6
12	ЛК. Товарний ринок. Структуру сукупного попиту та пропозиції	2
	ПЗ. Структура сукупного попиту та пропозиції. Аналіз кривої сукупного попиту AD та кривої сукупної пропозиції AS, їх цінові та нецінові фактори.	2
	СР. Вивчення матеріалу теми 12. Аналіз рівноваги сукупного попиту та сукупної пропозиції.	6
13	ЛК. Грошовий ринок. Структурних складові грошово-кредитної системи національної економіки	2
	ПЗ. Структурні складові грошово-кредитної системи, цілі та методи монетарної політики. Особливості функціонування кредитного ринку	2
	СР. Вивчення матеріалу теми 13. Аналіз інструментарію монетарної політики та функціонування її трансмісійного механізму.	6
14	ЛК. Макроекономічна нестабільність. Інфляційний механізм як соціально – економічне явище ринкової економіки	2
	ПЗ. Сутність та види інфляції, темп інфляції та методи його обчислення, причини та наслідки інфляції. Роль грошей в інфляційному механізмі.	2
	СР. Вивчення матеріалу теми 14. Аналіз чинників інфляції попиту і витрат. Взаємозв'язок між інфляцією та безробіттям.	6
15	ЛК. Споживання домогосподарств в системі національної економіки	2
	ПЗ. Формування доходів домогосподарств. Аналіз доходів та витрати домогосподарств у моделі економічного кругообігу. Заощадження та споживання домогосподарств, зв'язок між диференціацією доходів і споживанням.	2

	СР. Вивчення матеріалу теми 15. Чинники автономного споживання. Аналіз функції споживання з урахуванням фактору часу, теорія Фішера, гіпотезу життєвого циклу Модільяні, гіпотеза постійного доходу.	6
16	ЛК. Приватні інвестиції – суть, види та роль в сучасній економіці	2
	ПЗ. Суть, види та роль інвестицій в сучасній економіці, аналіз інвестиційної функції. Аналізувати заощадження та інвестицій.	2
	СР Вивчення матеріалу теми 16. Чинники інвестицій. Особливості інвестиційного процесу в Україні.	6
Разом	ЛК	32
	ПЗ	32
	СР	86

Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою;
- самостійна робота.

Система оцінювання та вимоги:

Конкретизація, деталізація критеріїв та системи оцінювання з урахуванням специфіки освітнього компоненту здійснюється на основі загальних критеріїв, наведених у СТБНЗ 7.1-01:2019 «Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_7_1_02_new.pdf) та СТБНЗ-90.1-02:2023 «Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_90.1-022.pdf).

Методи та форми оцінювання:

- усний контроль (опитування);
- письмовий контроль;
- реферати;
- виконання практичних та тестових завдань відповідно темі;
- захист практичних робіт;
- підсумковий контроль (залік).

Поточна успішність

1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою чотирибальної шкали оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

1.1 Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

1.2 Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання, виконання та оформлення практичної роботи.

2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заносяться у журнал обліку академічної успішності.

– «відмінно»: здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;

– «добре»: здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– «задовільно»: здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

– «незадовільно»: здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

3 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K^{поточ} = \frac{K1 + K2 + \dots + Kn}{n},$$

де $K^{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;

$K1, K2, \dots, Kn$ – оцінка успішності n -го заходу поточного контролю;

n – кількість заходів поточного контролю.

Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (таблиця 1).

Таблиця 1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63
4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99	від 35 до 59
						повторне складання	
4,55	91	4,00	80	3,45	69	від 0 до 1,77	від 0 до 34
4,5	90	3,95	79	3,4	68	повторне вивчення	

Підсумкове оцінювання

1 Здобувач вищої освіти отримує залік на останньому занятті з дисципліни за результатами поточного оцінювання. Середня оцінка за поточну діяльність конвертується у бали за 100-бальною шкалою, відповідно до таблиці перерахунку (таблиця 1).

Здобувачі вищої освіти, які мають середню поточну оцінку з дисципліни нижче ніж «3» (60 балів), на останньому занятті можуть підвищити свій поточний бал шляхом

складання тестів з дисципліни.

Оцінювання знань здобувачів шляхом тестування здійснюється за шкалою:

- «Відмінно»: не менше 90 % правильних відповідей;
- «Дуже добре»: від 82 % до 89 % правильних відповідей;
- «Добре»: від 74 % до 81 % правильних відповідей;
- «Задовільно»: від 67 % до 73% правильних відповідей;
- «Задовільно достатньо»: від 60 % до 66 % правильних відповідей;
- «Незадовільно»: менше 60 % правильних відповідей.

2 Умовою отримання заліку є:

- відпрацювання всіх пропущених занять;
- середня поточна оцінка з дисципліни не нижче «3» (60 балів).

3 За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові бали.

3.1 Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем вищої освіти за поточну навчальну діяльність (для дисциплін, підсумковою формою контролю для яких є залік).

3.2 Кількість додаткових балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значимості:

- призові місця з дисципліни на міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 20 балів;
- призові місця з дисципліни на всеукраїнських олімпіадах – 20 балів;
- участь у міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 15 балів
- участь у міжнародних / всеукраїнських наукових конференціях студентів та молодих вчених – 12 балів;
- участь у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни – 10 балів
- участь в олімпіадах і наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни – 5 балів.

3.3 Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

4 Результат навчання оцінюється за 100-бальною шкалою (для диференційованого заліку) згідно з таблицею 2.

Підсумкова оцінка разом з додатковими балами не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 2 – Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка	Критерії
90-100	Зараховано	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка	Критерії
	залік		
80–89	Зараховано	B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
75-79		C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67-74		D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60–66		E	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35–59	Не зараховано	FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
0–34		F	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

Політика курсу:

- курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і лабораторних занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_dobroch_1.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_85_1_01.pdf), «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_MEK_1.pdf).
- у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
- списування під час контрольних робіт та заліків заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Рекомендована література:

1. Базова література

- 1.1 Макроекономіка : навч. посіб. / Малий І. Й. та ін. Київ : КНЕУ, 2018. 246 с.
- 1.2 Козакова О. М., Забарвна Е. М. Макроекономіка : підручник. Херсон : Олді-плюс, 2019. 428 с.
- 1.3 Радіонова І.Ф., Усик В.І. Макроекономічний аналіз національної економіки : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2019. 302 с.
- 1.4 Посилкіна О. В., Баєва О. І. Макроекономіка : навч. посіб. Харків : НФаУ, 2018. 227 с.
- 1.5 Базилевич В.Д., Базилевий К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка : підручник. Київ : Знання, 2018. 851 с.
- 1.6 Задоя А.О. Мікроекономіка : навч. посіб. Київ : Знання, 2020. 432 с.
- 1.7 Косік А.Ф., Гронтовська Г.Е. Мікроекономіка: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018 р. 400 с.
- 1.8 Семюелсон Пол. А., Нордгуаз Вільям Д. Мікроекономіка : підручник. Київ : Основи, 1996. 646 с.
- 1.9 Рудий М. С., Жебка В. О. Мікроекономіка : підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 360с.
- 1.10 Базілінська О. С., Мініна О. В. Мікроекономіка : навч. посіб. Центр літератури, 2019. 352 с.

2. Допоміжна література

- 2.1. Буряк П. Ю., Гупало О. Г. Макроекономіка : навч. посіб. Київ : “Хай-Тек Прес”, 2019. 376с.

- 2.2 Савченко А.Г. Макроекономіка : підручник. Київ : КНЕУ, 2018. 448с.
2.3 Ігнатюк А.І. Мікроекономіка : підручник. Київ : Ліра-К, 2023. 420 с.

3. Додаткові джерела:

- 3.1 Дистанційний курс:
<https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=2686>
3.2 Міністерство економіки України : <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
3.3 <http://files.khadi.kharkov.ua>
3.4 <http://www.nbww.gov.ua>
3.5 <http://korolenko.kharkov.com>

Розробник (розробники)
силабусу навчальної дисципліни

Микола ПРОКОПЕНКО

Гарант освітньої програми

Юрій КОСТЕНКО

Завідувач кафедри
Економіки і підприємництва

Оксана ДМИТРІЄВА

Завідувач кафедри
Обліку і оподаткування

Тетяна КОВАЛЬОВА